

თარგმანი
TRANSLATION

ჰალდუნ თანერი (1915-1986) – „ჩუმი
ბედნიერებები“

ნატო ხარშილაძე

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
საქართველო, 0179, თბილისი,
ილია ჭავჭავაძის გამზირი №1,
+995551424252, nkharshiladze@cu.edu.ge
<https://orcid.org/0000-0001-8366-8820>

აბსტრაქტი

გამოჩენილი თურქი მწერალი ჰალდუნ თანერი თავდგირიძეების არისტოკრატიულ ოჯახში 1915 წლის 16 მარტს დაიბადა ქ.სტამბოლში. განათლება გალათასარაის უმაღლეს სკოლაში მიიღო, რომელიც 1935 წელს დაამთავრა. შემდეგ სწავლა ჰაიდელბერგის უნივერსიტეტში გააგრძელა, სადაც პოლიტიკას და ეკონომიკას ეუფლებოდა. ავადმყოფობის გამო სწავლა მიატოვა და კვლავ თურქეთში დაბრუნდა, სადაც 1950 წელს გერმანული ლიტერატურისა და ლინგვისტიკის ფაკულტეტი დაამთავრა. 1955-1957 წლებში ვენის უნივერსიტეტში სწავლობდა. ჰალდუნ თანერი არის სხვადასხვა მოთხრობების, ესეების,

პიესების და ჟურნალისტური სტატიების ავტორი. ის იუმორისტული ჟანრის მწერლად ითვლება. გარდა მწერლობისა, თანერი მოღვაწეობდა როგორც ჟურნალისტი, სცენარისტი და ლიტერატურის მკვლევარი. მიღებული აქვს პრესტიჟული პრემიები: ნიუ-იორკ ჰერალდ ტრიბუნის პრემია (1954), საით ფაიკის პრემია (1954), მსოფლიო იუმორისტული ფესტივალის პრემია (1969) და ა.შ. ჰალდუნ თანერმა 1967 წელს მათინ აქფინართან, ზეჟი ალასიასთან და აჰმეთ გიულჰანთან ერთად დააარსა თეატრი „Devekusu Kabare“, რომელიც დიდი პოპულარობით სარგებლობდა. მისი ნაწარმოებები თარგმნილია გერმანულ, ფრანგულ, ინგლისურ, რუსულ, ბერძნულ, სლოვენურ, შვედურ და ებრაულ ენებზე.

ჰალდუნ თანერი 1986 წლის 7 მაისს სტამბოლში 71 წლის ასაკში გარდაიცვალა.

საკვანძო სიტყვები: პოლკოვნიკი, მუეძინი, მეგობარი, ზღვა.

თურქულიდან თარგმნა ნატო ხარშილაძემ

„ჩუმი ბედნიერებები“

ლოდოსი მთელი ღამე მძვინვარებდა, დილისკენ მობეზრდა, ერთი ამოიღმუვლა და გაჩერდა, მალევე გამოიდარა. ჰაერი ამგვარი ღამეების შემდეგ გამჭვირვალე და კამკამა ხდება, მანძილი ისე ახლოვდება, თითქოს კარგად გაწმენდილი სათვალის მინებში იყურები ადამიანი; სახლები, ქუჩები და ხეები გულდაგულ გარეცხილი გეჩვენება. ნიჟამეთთინ ბოლაირი ტანში გამჯდარი ბიოლოგიური საათის წყალობით ზამთარ-ზაფხულ გამთენიისას იღვიძებს. ზამთარში ეს დრო კვლავ ღამის ნაწილია, გაზაფხულზე კი - ბინდი. გაღვიძებისთანავე ზღვაში ჩაყვინთვას ჯერ კიდევ ჰაჯიოღლლუმი წასვლამდე მიეჩვია. უკვე სამოცდათორმეტი წლისაა, პენსიაზეც გავიდა, მაგრამ ამ სპარტანულ თვისებას მაინც არ ღალატობს. მეგობრებთან და მეზობლებთან ცხოვრების წესთან დაკავშირებით თავის ქება და ტრაბახი ხომ მისი საქმეა. ისინი უსმენენ, მერე ხეზე აკაკუნებენ და ყურის ბიბილოებს იქაჩავენ, თვალი არ ეცესო. ახალგაზრდებისთვის ჩვენი პოლკოვნიკი მძიმე არტილერიააო, ამბობენ ნაცნობები. ვერ გაიგებ ამით ბოლაირს აქებენ თუ მომავალ თაობას აკრიტიკებენ.

ნიჟამეთთინმა ზღვაში ჩაყვინთა. აუჩქარებლად და თანაბარი მოძრაობებით დელფინით მიცურავდა. ხშირი, გაშლილი თეთრი თმა წყალმა დაუსველა და ნაცრისფერი გაუხდა. ნაპირზე დაბრუნებულს თავზე დაათენდა. გზის გასწვრივ ლამპიონები ჯერ კიდევ ანათებდნენ. ნიჟამეთთინმა სველი საცურაო კოსტუმი გაიხადა, ონკანს შეუშვირა, გაწურა და თოკზე გადაკიდა. უმკლავ- ვო მასიური და მოკლე შარვალი ჩაიცვა. საწოლ ოთახში შევიდა, სიგრილე ესიამოვნა, მაგრამ ფანჯარა მაინც დახურა. ზამთარ-ზაფხულს ასე ჩაცმულს თხელი საბანი ეხურა და ისე

ემინა ბოლაირს. მეუღლე უფთადე ვერ უძლებდა ქმრის ცხოვრების ასეთ წესს და ზამთრის დადგომასთან ერთად სხვა ოთახში გადაბარგდებოდა ხოლმე. დათბებოდა თუ არა, ნიზამეთთინი ბუზღუნს მოჰყვებოდა და ცოლს უკან, თავის ოთახში დაბრუნებას აიძულებდა. რომელი მამაკაცი არ ისურვებდა გაღვიძებისას ქალის გვერდით ყოფნის სითბოს?!

ნიზამეთთინმა ეზოს ირგვლივ ბეტონს გაყოლებულ თოჯნე ხტუნვა დაიწყო. მიუხედავად თავისი ასაკისა, მუცლის ნასახი არ ჰქონდა. ზურგიდან რომ შეგეხედა, ორმოცდათხუთმეტზე მეტს არ მისცემდი. აღნაგობას ცხოვრების სტილს უმადლოდა, თუმცა გენიც თავისას შვრებოდა

ბოლაირი ერზრუმში დაიბადა, სადაც ზაფხული მოკლე, ზამთარი კი მკაცრი იცის. იქაურ პლატოებზე არაფერი ასწრებს ბოლომდე დამწიფებას. იმამი მამა 98 წლის ასაკში გარდაეცვალა. ბოლაირი ცხოვრებაში ორ რამეს ნანობდა: გენერლობის გარეშე პენსიაზე გასვლას და მამამისმა საუკუნეს რომ ვერ მიაღწია. სამზარეულოსკენ მიმავალმა ღრიჭოდ დარჩენილ საძინებლის კარში უფთადეს მოჰკრა თვალი. ღამის პერანგი ქალს ნახევარ სხეულს უფარავდა, მსუქანი ბარძაყი შიშველი მოუჩანდა და პირდაღებული გულიანად ხვრინავდა. პოლკოვნიკი ოთახში შევიდა. უფთადე თბილი, ერთობ მოლაპარაკე, ქოთქოთა ქალი იყო. პოლკოვნიკმა ჩამოცურებული საბანი მხარზე დააფარა, ბალიში შეუსწორა. ღრმა ძილს მიცემული უფთადე რაღაცას ბუტბუტებდა. პირველი ქმარი, ლოთი კაპიტანი, ღამე ოთხჯერ მაინც დგებოდა მოსაშარდად. ქალი ამას შეჩვეული იყო, მაგრამ ნიზამეთთინის ხუთ საათზე გაღვიძება და მისი შილიფი ჩამულობა, არანაკლებ ცოდვად მიაჩნდა. ეს ქორწინება ბოლაირისთვისაც მეორე იყო. როცა დაქორწინდნენ, მას პოლკოვნიკის

ჩინი ჯერ მიღებული არ ჰქონდა. ამიტომ, მიუხედავად დიდი სურვილისა, ქორწილში უფთადემ ვერც თეთრი კაბა ჩაიცვა და ვერც გადაჯვარედინებული ხმლების ქვეშ გაიარა. რომც გაველო, რა მოხდებოდა ვითომ?!

ნიზამეთთინმა ადუღებული ჩაიდანი გამორთო. კურდღლის სისხლისფერი მუქი ჩაი შუშის თხელ, წელშიგაწყვეტილ ჭიქაში დაისხა და ვარდის მოტივებით მოხატულ მაგიდის გადასაფარებელზე გაწყობილ საუზმეს მიუჯდა. უზმოზე ჯერ ერთი კოვზი ზეთუნის ზეთი დალია, შემდეგ პურს თაფლი წაუსვა. კარაქს არ მიირთმევდა, ფეტა ყველით და ზეთისხილით საუზმობდა. საუზმეს სეზონის მიხედვით საკუთარ ბაღჩაში მოწეული კიტრი, პომიდორი, სტაფილო და ბოლოკი ემატებოდა.

ბოლაირმა ისაუზმა, წვერი გაიპარსა, ჩაიცვა და სახლიდან გავიდა. ქუჩის კატა ნაგვის ურნაში იქექებოდა. პოლკოვნიკის დანახვისას გადახტა და გაიქცა, მაგრამ არც ისე შორს, იქვე კედელს ამოეფარა. ქუჩა ცარიელი იყო. უყვარდა დილის ეს დრო ბოლაირს. დილა ხომ ორად ჰყოფს ადამიანებს. პირველი - ვინც მუემინს ასწრებს განთიადთან შეგებებას, მეორენი კი, როგორც დედამისი იტყოდა, კუდი მაგრად უნდა მოქაჩო ასეთებს, ვინც ღამით სანთლებს ფუჭად ადნობს და დღისით ბალიშებს ალპობს ბილითო.

ნიზამეთთინის თქმით მსოფლიოში ცნობილი და წარმატებული ადამიანები: ათათურქი, ჩერჩილი, კენედი, ედისონი, როკფელერი, ალექსანდრე მაკედონელი, ეიზენჰაუერი დილის ტოროლები იყვნენ.

ბოლაირის დედა წარმოშობით მთის თურქმენული ტომიდან იყო. საკმაოდ ძლიერ ქალად იცნობდნენ. იმამ ქმართან ერთად უთენია იღვიძებდა და მთელი დღე ჯარასავით ტრიალებდა. ოჯახის ამ ურყევ ტრადიციას შვილიც არ ღალატობდა. უფთადე კი ხელის მოახლე გოგო იყო. ადათ-წესებს თუ არ ემორჩილებ-

ოდა, ეპატიებოდა კიდეც. ადრე თუ ადგებოდა, რაც არ უნდა მოკლე დღე ყოფილიყო, მაინც მთვარეულივით დაიარებოდა. აი, აინურის, პოლკოვნიკის პირველი ქორწინებიდან ვაჟის ცოლი, გვიან ადგომის ოსტატია. ნიზამეთთის აწუხებს რძლის დი- ლ- იდან საღამომდე პირში სიგარაგაჩრილი ყოფნა და მთელი ღამე პოკერის მაგიდასთან ჯდომა-თამაში. ბიჭს ნურც იკითხავთ, ის ცოლზე უარესია. ბებია-ბაბუა პატარა აიდანურზე ჯავრობს. უფროსების ფეხებს შორის მომწყვდეულ საწყალ ბავშვს შუა- ღამემდე არ სძინავს. კიდეც კარგი, რომ ოჯახიდან შორს არიან ქარაბუქში, ამ ყველაფერს მოხუცები ვერ ხედავენ და გულიც არ უსკდებათ.

- გამარჯობა,

- პოლკოვნიკო.

ნეტავ რა საქმე აქვს ასე ადრიანად მემდუპ თერლიქის - გაიფიქრა ბოლაირმა, - რა იყო მემდუპ ბეი, რატომ არ გძინავს? თერლიქი მემდუპს პიჟამოზე ჟილეტი ეცვა და ფანჯრიდან იყურებოდა. ხელში ძეწკვიანი საათი ეჭირა.

- იმედია, ავად არა ხარ.

- მადლობა ღმერთს, თავს მშვენვირად ვგრძნობ.

-

ასე ადრე არ იცი შენ ადგომა და..

მემდუპ ბეის ის იყო პასუხი უნდა გაეცა, რომ სადღაც შორს მამალმა იყივლა. თერლიქი ნიზამეთთის მიუბრუნდა, საჩვენებელი თითი ტუჩებთან მიიტანა და ჩუმად იყავიო, ანიშნა. მერე ძეწკვიანი საათისკენ დაიხარა და ყურადღებით დააკვირდა. შორიდან, იუმნუ ბეის ბალიდან, დენიზლის მამლის გაბმ-

ული ყივილი ისმოდა. ხმა რომ შეწყდა თერლიქი მემდუჰმა ერთი წუთი და ოცი წამიო, დაიძახა. ფანჯარასთან იუმნუ ბეიც გამოჩნდა. რადგან მისი ჯიბის საათს წამზომი არ ჰქონდა, ხელში მალვიძარა საათი დაეჭირა.

- ოცდაორი წამი და არა ოცი,

- შეუსწორა მან. შემდეგ პოლკოვნიკს გაუღიმა და უთხრა:

- დღეს დილიდან დაიწყო სილივრის თასის შესარჩევი მატჩები.

ღმერთმა ხელი მოგიმართოთ, ისევ რეკორდია? - ღიმილით ჰკითხა ბოლაირმა.

იუმნუ ბეის მამალს რეკორდი რომ შეენარჩუნებინა, მეორე მცდელობა მნიშვნელოვანი იყო. ერთობ იმედის მომცემად დაიწყო, მაგრამ შუა ყივილში რატომღაც ხმა ჩაუწყდა.

ისევე, როგორც შებინდებისას, ამ ადრეულ შეჯიბრსაც არ ჩაუვლია მაყურებლის გარეშე. პენსიაზე გასული ლიტერატურის მასწავლებელი ჰამზა ზიგანა და მისი მეუღლე მელაჰათ ზიგანა ფანჯარაში ხალათებით გამოჭიმულიყვნენ.

-რას იზამ, პოლკოვნიკო, - ღიმილით უთხრა ჰამზამ, - როცა საკუთარი მამალი არ გყავს, შეგიძლია ნაყიდი მამლის ხმით იამაყო. თერლიქი მემდუჰს მის გასაგონად განსაკუთრებით ხმამაღლა ნათქვამი მინიშნება არც კი გაუგია. საათით ხელში გაყურსული უსმენდა საკუთარი მამალი როდის დასდებდა პატივს. ბოლოს და ბოლოს იყვილა იმ დალოცვილმა. თავიდან, როგორც პროფესიონალმა ჰაფიზმა*, რომელიც უხეშ ხმას ისუფთავებს, ცოტა უხალისო და დაბალი იყო, მაგრამ თანდათან დაიწმინდა და ყურისათვის სასიამოვნო გახდა. ბოლოს სოპრანოსავით მთლად დაწვრილდა, ჰამიეთ იუჯესესის ღაზალების დასრულებისას რომ

აქვს ისე. დიდმა და პატარა ისრებმა დროის ათვლა დაიწყეს.

- შენ არ ჩაგიწყდეს ეგ ხმა, ბიჭო! ერთი წუთი და ორმოც-დათორმეტი წამი, - თქვა თერლიქი მემდუჰმა.

შუა დღე მოახლოვდა. გაზეთების დასარიგებლად წასული ყავის გამყიდველის შეგირდი

რეფეთიც მოსულიყო და შეჯიბრის მღელვარებით ტკბებოდა.

- რეკორდი კვლავ რიფქი ბეისი არ არის განა? - იკითხა მან.

- რიფქი ბეის რეკორდის დამყარებიდან ლამის ერთი თვე გავიდა. მისმა რეკორდმა ძალა მას შემდეგ დაკარგა, რაც ნადირალა დალაქი ქაზიმი დენიზლიში წავიდა და იქიდან ყველაზე ძლიერი მამალი ჩამოიყვანა. შენ რა, მთვარეზე ცხოვრობ და არაფერი გაგიგია?

- ახალი რეკორდი რამდენია? - თავის გასამართლებლად იკითხა რეფეკმა.

- ორი წუთი და ორი წამი, - უპასუხა თერლიქი მემდუჰმა ისე, რომ ბოლო მარცვალი ერთობ უხალისოდ გამოუვიდა.

- იოლად არ გატყდება მემდუჰ ძია!

-ამას წინასწარ ვერასდროს იტყვი. ნახავ, ჩემი მამალი ეშხში შევა და ერთ დღესაც თავის თავს

აჯობებს, - თქვა თერლიქი მემდუჰმა.

- ფუჰად ჩაივლის, მაინც არ ჩაითვლება. მხოლოდ კონტრაქტორ ქაშიფ ბეის სიძეს აქვს წამზომიანი საათი, ამერიკიდან ჩამოიტანა. ახლა პრემიერმინისტრთან ერთადაა წასული ლიბიაში. სხვა საათით დათვლილი დრო კი, არ ჩაითვლება.

- ვფიქრობ, ქულებით თუ გააკეთებთ შეფასებას, უკეთესი იქნება,

- ლაპარაკში ჩაერთო ჰამზა ზიგანა.

- ეგ როგორ?

- აიღეთ თითოეული მამლის ქულები, შაბათ-კვირას დააჯამეთ, გაყავით შვიდზე და ვინც ყველაზე მეტ ქულას მიიღებს...

- ეს ვარიანტი შეთავაზებული იყო, მაგრამ ნოქარმა რიზამ გააპროტესტა.

-მართალიცაა. რეკორდი სხვა რამეა, ქულა კი - სხვა.

რეკორდი რეკორდია.

- დიდი ცოდვა აწევს კისერზე, დოპინგს უკეთებდა ნაძირალა.

- ადექით და თქვენც გაუკეთეთ, - თქვა ალბაიმ.

- მამალს რას აჭმევს ეგ რომ ვიცოდე...

ნიზამეთთინ ბოლაირს წესიერება სისხლში ჰქონდა გამჯდარი. უხერხულობისთვის თავი რომ აერიდებინა, ყველას გაუღიმა, კარგად იყავითო, დაემშვიდობა და წავიდა. ჩვეული სწრაფი ნაბიჯით გაუდგა გზას. ყოყმანის სირბილით კომპენსირება რომ მოეხდინა, ფეხს კიდევ უფრო აუჩქარა. მეორე გაჩერებაზე ავტობუსში უნდა ჩამჯდარიყო. წვიმაში, ტალახსა თუ ქარიშხალში ორ გაჩერებას შორის სამი კილომეტრის გავლა ჩვევად ექცა. გარბოდა და ფიქრობდა: „ადამიანი როცა უსაქმოდ დახეტილობს, დღესაც უსარგებლოდ ატარებს“. ავტობუსი ჯერ არ ჩანდა. მამლების შეჯიბრის გამო გაჩერება ცარიელი იყო...

კარი იხურებოდა, როცა ნიზამეთთინი ბოლაირი სწრაფად შეახტა ავტობუსს. ზურგჩანთით და ხელში ჩემოდნით ჯუნეთით მორბოდა და მოუსწრო. ავტობუსი უკვე ექვსი მგზავრით სანაპიროზე მხიარულად მიქიქინებდა. აქედან ოთხი ბავშვი იყო. ერთმანეთს ჰგავდნენ გამხდრები, მოკაუჭებული ცხვირებით. ნიზამეთთინს მიესალმნენ. ადრიანი ავტობუსის მგზავრები ყველა ერთმანეთს იცნობდა. ბავშვები მერთერი სითეში მშენებლობაზე

მუშაობდნენ და იმ გაჩერებაზე ჩავიდნენ. ჯუნეთი პოლკოვნიკის გვერდით დაჯდა.

მისალმების შემდეგ არ დალაპარაკებია. ეძინებოდა, მაგრამ ვერ იძინებდა. სიგარეტს მოუკიდა, ბოლაირისთვის არ შეუთავაზებია, იცოდა არ ეწეოდა. მერთერში ოთხი მუშის დატოვების შემდეგ მძღოლმა გამხდარი ქალი და მოხუცი კაცი აიყვანა. ახლა თავისი ოთხი მგზავრით ასფალტზე მსუბუქად მისრიალებდა და შიგადაშიგ მხიარულად ხტოდა. ჯუნეთი სიგარეტის კვამლს ქუჩისა და ტავერნებისაკენ აბოლებდა, თითქოს რაღაც მნიშვნელოვანზე ფიქრობდა

ვარჯიშზე მიდიხარ? - ჰკითხა ნიზამეთთან ბოლაირმა.

ქიზილჯა ჰამამის ბანაკში - მიუგო ჯუნეთმა.

- ყოველ დღე მიდის ქიშპი და კამათი, ეს დისკოტეკა ჩემია, ის დისკოტეკა შენია, შუალამემდე ირჩევა საქმეები, - ფიქრობდა ბოლაირი, დანარჩენი კი ხმამაღლა თქვა:

- ბანაკიც და ვარჯიშიც უსარგებლოა. აფსუსია თქვენზე დახარჯული ფული...

- რას გულისხმობ? - ჰკითხა ჯუნეთმა და ცხვირის ნესტოები ნერვიულად დაებერა. ფეთქებადი ხასიათი ჰქონდა. მომღიმარი სახიდან შეჭმუხნულ წარბებამდე, სიმშვიდიდან კამათამდე გარდასახვაც ამაზე მიუთითებდა.

- უეფას თასის მატჩების მაინც შეგრცხვეთ, შე კაცო! ხალხმა იცის რა არის ფეხბურთი. თქვენი უბნის ფეხბურთი სამარცხვინოა.

- მოგვეცით შესაბამისი პირობები, კომფორტი და მერე განახებთ თამაშს. დღევანდელი ფეხბურთი ის არ არის თქვენ რომ ჰარბიეში თამაშობდით. თქვენი აზრით რა არის ამის მიზეზი, ჩემო პოლკოვნიკო?

- აი, ახლა რა კარგად სთქვი!

-უპასუხა ბოლაირმა.

ვინც ორმოცს იყო გადაცილებული, - წლებმა ვერაფერი დააკლო

- ასე მოიხსენიებდა ჯუნებითი. თვლიდა, რომ მეგობრულად ხუმრობდა ყვითელი პრესისაგან განსხვავებით, რომელიც ხანდაზმულ ადამიანებს ურცხვი ზედმეტსახელებით „ამკობდა“.

- კომფორტს რომ ამბობ, ჩვენ რა, ხელფასს ვიღებდით? - თქვა ნიზამეთთინ ბოლაირმა, - სამხედრო სკოლაზე მეტი კომფორტი გვექონდა განა? მე და ჰაქქიც ამ პირობებში არ გავიზარდეთ? ჰაქქი მისი თანაგუნდელი იყო ჰაჯილიოღლუში. ახალი ეროვნული ფეხბურთელების დაბადებამდე ჰაქქის შემდეგ ნიზამს, როგორც გუნდის ყველაზე მამაც ფორვარდს, ისე იცნობდნენ. ორ- მოც- დათი წლის წინ ბოლაირს ბულგარეთთან მატჩში სათადარი- გოთა შორის ნაკრების მაისურიც ეცვა. ახლა ის ზეპირად კი არ რომავედა, არამედ როგორც ექსპერტი, ისე ლაპარაკობდა.

-

ჩემო უბერებელო პოლკოვნიკო, ძველი ამბების გახსენება არ დაიწყო ახლა. ჯუნებითი

„გახსენება“ სიტყვას როცა ამბობდა, ბოლოში „ა“ ხმოვანს განსაკ- უთრებით გრძლად წარმოსთქვამდა. ეგონა, რომ პოლკოვნიკი ისევ გაიხსენებდა ჰაქქის, ჰაიათს, შუქრუს, მის საოცარ პენ- ალტებსა და სულეიმანიეს წინააღმდეგ კუთხურიდან გატანილ გოლს. ნიზამეთთინმა მოგონებების სხვა გვე- რდი ისე გადაშალა, არც ერთი მათგანი უხსენებია.

-

გადახედეთ ყველა დროის ფეხბურთელს, - თქვა მან - ერო- ვნული სულისკვეთებით არიან გამსჭვალულნი. იცნობთ თუ

არა, ამას მნიშვნელობა არ აქვს. სამხედრო სკოლები ყველაზე საუკეთესო და ნიჭიერ ფეხბურთელებს ამზადებდნენ. ჰაქტი ქეთენ ჰალიჯიოღლუ, სოლაჩიქ ნუსრეთ ჰავაგუჯუ, საღბექ რიდვან მუჰაფიზგუჯუ, ფრენბურთელი საბაჰათთინ ჰარფოქულუ... საკუთარი თავი არ უხსენებია. თავმდაბლობის გამო არა, უბრალოდ მისი საფეხბურთო კარიერა ძალზე ხანმოკლე იყო. ბოლაირის გვარი არავის სმენია თანაგუნდელების, მენეჯერების და მაყურებლის გარდა. იცოდა, რომ მათაც კარგა ხნის დავიწყებული ჰყავდათ.

- რატომ? ერთი იმიტომ, რომ დისციპლინა ჰქონდათ. ადრე წვებოდნენ, ადრე დგებოდნენ, თავს უვლიდნენ და მეორე - ტამისთვის არ თამაშობდნენ.

- ილჰამ ბეი ბევრს ეცადა, რომ სილივრისპორის მწვრთნელი გამხდარიყავი, რატომ არ დათანხმდი?

შენიშნეთ, არა? ჯუნეთი პოლკოვნიკს ხან თქვენობით, ხან შენობით მიმართავდა. ასეთ

თანამიდეურულობასაც ნუ გამოეკიდებით. თქვენობით მიმართვა ოჯახის კარგი აღზრდის შედეგია. შენობით კი უფრო თანატოლ და მეგობარ ადამიანს მიმართავენ. ნიზამეთთინ ბოლაირს შეიძლება ეს ახალგაზრდად დარჩენის კომპლიმენტად მიელო, მაგრამ გულის კუნჭულში ბიჭის თავხედობა აღიზიანებდა, რადგან სამხედრო დისციპლინას და იერარქიის დაცვას იყო მიჩვეული.

- ასეთ უსაქმურებთან ლაპარაკის არც დრო მაქვს და არც სურვილი, - გაიფიქრა პოლკოვნიკმა. - ბევრად უფრო მნიშვნელოვანი საქმეები მაქვს გასაკეთებელი, - მოკლედ მოუჭრა პასუხი. ჯუნეთიმა ციფრებიან საათს დახედა. ეს საათი მაშინ აჩუქეს, როცა ახალგაზრდული ნაკრები ჩემპიონი გახდა. უკვე ეჭვი

ეპარებოდა, რომ ქადიქოიში მიმავალი პირველი გემისთვის მიესწრო. ლამის საათზე გაბრაზდა. კიდევ ერთ სიგარეტს მოუკიდა. ასანთის ღერი ცერა და საჩვენებელი თითების რკალური მოძრაობით გარეთ მოისროლა, თავი ასწია და სიგარეტის კვამლი ავტობუსის ჭერისაკენ გააბოლა.

ნიზამეთინ ბოლაირი სირქეჯიში ჩავიდა.

აბა, ჯანმრთელად იყავი!

- ნახვამდის, - თითქოს გაბრაზებული ხმით უთხრა ჯუნეთმა. ავტობუსი დაიძრა.

ნიზამეთინი ფეხით გაემართა უსქუდარის ნავსადგურისკენ. როგორც წესი, ბოსფორისკენ მიმავალ პირველ ბორანს ცოტა მგზავრი ჰყავს. იენიქოის ავტობუსითაც შეიძლება გაღმა გადასვლა. მეტ დროს ანდომებს, მაგრამ ბოლაირი უპირატესობას მაინც გემს ანიჭებს... როგორც ყოველთვის, ზედა გემბანის წინა სკამზე დაჯდა. ნავსადგურს გახედა. ზღვა დელავდა. სახეზე გრილი სიო ეფერებოდა. ბედნიერი იყო, რაღაც უხაროდა, მაგრამ მიზეზს ვერ ხვდებოდა.

ნიზამეთინს არ უყვარს ზედმეტი ფიქრი, მითუმეტეს თავის თავზე. არც ღამით ოცნებობს, მაშინვე ღრმა ძილს მიეცემა ხოლმე. ერთი შეხედვით მისი კლდესავით უდრეკი და ქანდაკების მსგავსი მედიდური გამომეტყველებაც ამას მოწმობს. ბოლაირი ფიქრობს იმაზე, რაც ფიქრად ღირს; ფიქრობს მაშინ, როცა კონკრეტული და პრაქტიკული გადაწყვეტილება უნდა მიიღოს. მისი მოქმედების ტაქტიკა ასეთია: სიტუაციის განსჯა, ზუსტი დიაგნოზი, მყისიერი გადაწყვეტილების მიღება და შესრულება. ემინსულარის უმეტესობა გალოთდა და დაავადმყოფდა, რაზეც ნიზამეთინი ძალიან წუხდა. ემინსულარს ირონიულად ლატარას უწოდებდა და თვლიდა, რომ საჭირო დროს საჭირო

ადგილას აღმოჩნდა, მაგრამ მეგობრებით თავი არ გაუნ-
ადგურებია. კარგა ხანია სასმელსაც არ გაჰკარებია...

ბოლაირს ოდნავი უთანხმოებაც არ ჰქონია 27 მაისის მხარდამ-
ჭერებთან. პოლიტიკაში არ ერეოდა. სამხედრო სამსახურში ყოფ-
ნისას უფროსებისგან მხოლოდ დადებით შეფასებებს იღებდა.
არასდროს გაუკეთებია ისეთი რამ, რაც ეროვნული ერთიანობის
კომიტეტის წევრების უკმაყოფილებას გამოიწვევდა. მან, ისევე
როგორც ათასობით ემინსუმ, არ იცოდა რატომ, რა მიზეზით
გახდა ცილისწამების მსხვერპლი. არ ესმოდა ყველაზე ნაყოფიერ
პერიოდში, ორმოცდაათი წლის ასაკში, რატომ აღმოჩნდა ჯარი-
დან გამევეებული.

ნიზამეთინ ბოლაირმა სამხედროების პოლიტიკაში ჩარევა,
აზარტულ თამაშად შერაცხა და 27 მაისის მხარდამჭერებზე
შური არ იძია. ორ სესიას თუ არ ჩავთვლით, ემინსუს ასოციაც-
იის შეხვედრებსაც აღარ ესწრებოდა, უარყოფით ემოციებს თავს
არიდებდა.

- სოლიდარობა კი ბატონო, მაგრამ შურისძიება, არა! - ამბობდა
თავისთვის...

პენსიაზე გასვლის შემდეგ მიღებული კომპენსაციით სილ-
ივრიში ის ერთსართულიანი სახლი იყიდა, სადაც ახლა ცხოვ-
რობს. შემდეგ კი ქათმების ფერმის გაკეთება მოიფიქრა. ვიდრე
ამ საქმისთვის წინასწარ ანგარიშებს ეწეოდა, ნუსეიბინელი
ისქენდერ ბორასგან შეთავაზება მიიღო. იყო თუ არა თავსებადი
პოლკოვნიკის ღირსებასთან ფაშაბაჰჩეს შუშის ქარხანაში სამო-
ქალაქო თავდაცვის უფროსის თანამდებობა? რატომაც არა?! ერ-
თადერთი, რაც შეუთავსებელია ადამიანის და კერძოდ პოლ-
კოვნიკის ღირსებასთან, არის სიზარმაცე, ლეთარგია და თვი-
თკმყოფილება. თუ კაცი ჭკუას მოუხმობს, საწოლში არ იგო-
რავებს, ადრე ადგება და საქმეს მიხედავს, ნახავს, როგორ კარგად
წავა ყველაფერი.

- დილა მშვიდობის, პოლკოვნიკო.
 - დილა მშვიდობის, ქალბატონო სევიმ.
- ქალბატონი სევიმი შიშეს მინის ქარხნის ელექტრიკოს-გადამრთველად მუშაობდა. მოწესრიგებული, ნათელი სახის, ცოტა დაბალი, მაგრამ მაინც მშვენიერი ახალგაზრდა ქალი იყო. ბოლაირს უკვირდა, ასეთ მომხიბვლელ ქალს აქამდე რატომ ვერ ეპოვა ერთი „მუტრუკი“ ქმარი. ნაზი, მელოდიური სიმღერის მსგავსი საუბრის ტემბრი ჰქონდა. ქალბატონი სევიმის სამსახურებრივი საქმიანობა ყველას გაცეხას იწვევდა.
- იმედია, არ გაწუხებთ.
- არა, როგორ გეკადრებათ.
- სევიმ ჰანიმი სულთან აჰმედზე ცხოვრობს, მასაც ზღვით ურჩევნია გაღმა მხარეს გადასვლა. ისინი ერთი და იმავე ბორნით მგზავრობენ და ხშირად ხვდებიან ერთმანეთს. დღეს ქალბატონმა სევიმმა რატომღაც გემბანზე გადაწყვიტა დაჯდომა.
- წლებს არ ეპუებით, პოლკოვნიკო, მშვენივრად გამოიყურებით, - უხერხული სიჩუმის გასაფან-ტად წამოიწყო ქალმა.
 - გმადლობ, ჩემო ქალბატონო, - თქვა ნიზამეთთინმა და ხეზე ფრთხილად დააკაკუნა.
 - მთავარია წლებმა აქეთ არ დაგვჩაგროს...
- ბოლაირმა გადაწყვიტა ნუსაიბინელი ისქენდერ ბორას შეთავაზებას დასთანხმებოდა. ანაზლაურება იმაზე მეტი ექნებოდა, რასაც იღებდა. სიბერეში ბალიშზე თავს მშვიდად დადებს. სამხედრო პენსიონერს სახლში ჯდომა არ უხდება, არც ყავახანაში დროის მოკვლა და მთელი დღე დომინოს ჭახუნი.
- ისქენდერ ბორას პენსიაზე გასვლამდე ნაღვლის ბუშტის შეტევები დაეწყო, საწოლიდან ვერ დგებოდა. ნეჯთი ოზმერიჩ ფაშა

ორი თვე გახდა რაც ჩიყვის პრობლემის გამო სამსახურში არ მოსულა...

- აქ ძალიან უბერავს, არ გაცივდეთ, ქალბატონო სევიმ.

ქალი მაინც გვერდით მიუჯდა. გათხოვების ასაკს გადაცილებული ქალები რატომღაც თავს დაცულად გრძნობენ კარგად გამართული, თმაჭალარა, სანდო, ხანდაზმული მამაკაცების გვერდით თითქოს ბებერი ჩინარის ხის ჩრდილქვეშ პოულობენ თავშესაფარს. ბეილერბეის შემდეგ ქარი უფრო გაძლიერდა.

- მოსაცმელი მაქვს - ის იყო თქმა დააპირა ქალბატონმა სევიმმა, რომ - ნამდვილად უნდა შევიდე, ქარხანაში შევხვდებით, - დაასწრო ბოლაირმა. ქალი ცალი ხელით კაბის კალთას იჭერდა, მეორეთი კი, ქარისაგან გაწეწილ თმას. ბოლაირი შიგნით

შევიდა. რას აკეთებს მარტო დარჩენილი ადამიანი? ფიქრებში იძირება, რაღაცას კითხულობს ან ოცნებობს. ნიზამეთინის ერთ-ერთი ღირსება, რომელიც შეიძლება თავადაც არ იცოდა ან არ ამახ-ვილებდა ამაზე ყურადღებას, წარმოსახვის ნაკლებობა იყო. რა საოცარია, არა? უფრო სწორად, ფანტაზია არ აკლია, მაგრამ არც სხვების მსგავსად ოცნებობს ტყუილად. წარმოსახვა არის წარსულსა თუ მომავალში მოგონებებით ან ვარაუდებით ცხოვრება. ნიზამეთინს ბოლაირი აწმყოში ცხოვრებას ამჯობინებს. არა ოცნება, არა მოგონებები, არამედ ხელშესახები რეალობა... ბაბუა, ბაბუას ძახილით პატარა ბავშვი მოუახლოვდა. ოთხი წლისა იქნებოდა. მშობლები იქვე, მარცხნივ ისხდნენ. პატარას უხაროდა მარტო და დაუბრკოლებლად რომ დაბაჩუნობდა. ბოლაირს ხელი მოჰკიდა, თავი ასწია და სახეში შეხედა. ნიზამეთინს უცებ აიდანური გაახსენდა. ისიც ამ პაწია გოგოს ასაკისაა, შარვლის ტოტი მუხლს ზემოთ რომ აუწევია. ბავშვის ასაკი გამოხედვაში იკითხება. გოგონა უეჭველი ოთხი წლის იქნებაო, გაიფიქრა. აიდანური კი ნამდვილი გამოცანაა. აბა, თუ კარგი ბიჭი ხარ, მისი გამოხედვით გაარკვიე ასაკი,

განსაკუთრებით, როცა რამეს გეკითხება. მაგრამ რა ელით ყოველ დღე უფროსების ფეხებს შორის მომწყვდეულ ბავშვებს? აინური წერილში აიდანურის მორიგ ცელქობებზე წერდა: „ამასწინებზე შენმა თვალისჩინმა შვილიშვილმა მეზობლის ბავშვს ქეჩოში ისე ჩაავლო, საბრალო მთელი ხმით ყვიროდა. რას ერჩოდო, რომ ჰკითხეს, როგორც კინოებშია, ისე მინდოდა კოცნაო. ეს ეშმაკის ფეხი როგორც იზრდება, ისე ვირდება“.

შვილიშვილის გახსენებაზე სისხლი აუდუღდა. რვა თვე გავიდა, ერთმანეთი არ უნახავთ. ივნისის ბოლოს, ზღვის სეზონისათვის ჩამოვლენ. თხუთმეტი დღე დარჩებიან და წავლენ.

- რაც არ მინახავს, გაიზრდებოდა, - გაიფიქრა ბოლაირმა. ბავშვი საზამთროსავით უცებ იზრდება. ეს ყველაფერი კარგი, მაგრამ შუა ღამემდე რომ არ იძინებენ და

უფროსებს ფეხებში ებლანდებიან, ბავშვისთვის კარგია განა?!.. დილით სკოლაში მიმავალ მოსწავლეებს ჰგვანან ფაშაბაჭჩეს ქარხანის თანამშრომლები. მათსავით ხალისიანები არიან, კარში ჯგუფურად შედიან, იცინიან, საუბრობენ... ქალბატონ სევიმს გემბანზე შესცივდა და შიგნით შევიდა. სასადილოს შეფ ფუათ ბეის იმ იმედით დაუწყო ძებნა, რომ მის ჩვეულ ხუმრობებზე კვლავ გულიანად ეხარხარათ. ამ კაცმა თავისი თავი და შესაფერისი ატმოსფერო იპოვა, სადაც ხუმრობის ნიჟის გასაქანი მისცა. მოცინარი ადამიანების მოხატუნავე დიაფრაგმის ყურება ახარებდა მას. მდივანი სელმა დარბაზში შევიდა, ქერა თმა ბლუზიდან მხრებზე გადმოიყარა, ლაქიანი თითები თმაში შეიციურა და შეარხია, თითქოს გაინიავა... ნიზამეთთინ ბოლაირის კარზე სამოქალაქო თავდაცვის უფროსი აწერია, მაგრამ ქარხანაში მისი ვალდებულებები მხოლოდ ამით როდი შემოიფარგლება. ნუსაიბინელი ისქენდერ ბორას სიძემ ამ თანამდებობაზე დანიშნა თუ არა, მთელი სერიოზულობით შეუდგა საქმიანობას. სამიოთხი კვირის შემდეგ თავშესაფრად გამოყოფილ სარდაფში

ადგილი იპოვა და კედელი გაახსნე- ვინა, ამით ფართი გააორმაგა. პლაკატები ჰქონდა, რომლებზეც პუნქტებად და მოკლედ იყო ახსნილი სიფრთხილის ზომები საჰაერო თავდასხმის დროს. ისინი ჩამოახსნევენა და უფრო აზრი- ანი ტექსტით შეცვალა, ამით ყოველი პუნქტი აბსტრაქტული სიმშრალისაგან გაათავისუფლა. ბულალტერიაში ხატვის ნიჭით დაჯილდოვებული ახალგაზრდა კაცი მუშობდა, სახელად ფერი- დუნი. მას ნახატებიანი ახალი პოსტერები შეაქმნევენა, რაზეც თანამშრომლები ორი დღე ლაპარაკობდნენ. დირექტორთან სტუმრად მისული ბიზნესმენები და თანამდებობის პირები პოსტერის წინ იდგნენ და ფიქრობდნენ, საკუთარ ობიექტებში მსგავსი რამ როგორ დაენერგათ. ამის შემდეგ ნიზამეთთინ ბოლაირმა სამოქალაქო თავდაცვის შესახებ კითხვა-პასუხის რეჟიმში კვირაში ერთხელ თანამშრომლებისთვის ოთხი შეხვედრა გამართა. ჩათვალა რა, რომ ამ საკითხის ირგვლივ საკმაო განათლება მისცა, კმაყოფილმა ორი სერიოზული განგაში მოაწყო საცდელად, რის შესახებაც მხოლოდ დირექტორი ჩააყენა საქმის კურსში. პირველმა მოულოდნელმა გამოცდამ ქარხანაში შიში, დაბნეულობა და ქაოსი გამოიწვია. ხალხი ერთმანეთს აწყდებოდა. სიჩქარეში თანამშრომლებს დაავიწყდათ და ვერ გამოიყენეს ოთხკვირიან კურსებზე შეძენილი ცოდნა, თუმცა ჩათვალეს, რომ მაინც კარგი იყო გამოცდილების მისაღებად. ნიზამეთთინმა თანამშრომლები შეკრიბა და შეხვედრა გამართა. ნათლად გამოიკვეთა, რამ გამოიწვია დაბნეულობა, პასუხისმგებელი განყოფილების უფროსებმა სად დაუშვეს შეცდომა და პერსონალი სად დაიხარჯა ტყუილად. აღმოჩნდა, რომ ნიზამეთთინს არასწორად თითქმის არაფერი გაუკეთებია. მეორე მცდელობას ყველა მოუთმენლად ელოდა. პერსონალი საქმეს საჰაერო ბაზის ჯარისკაცის სისწრაფით სრულყოფილად ასრულებდა. ეს ერთგვარად ბოლაირის გამოცდაც იყო და თვლიდა, რომ დაკისრებულ მოვალეობას

თავი კარგად გართავა... მას შემდეგ, რაც სამოქალაქო თავდაცვის პერსონალი ქარხანაში ზედმეტი გახდა, ნიზამეთთინ ბოლაირს უსაქმოდ ყოფნა მოსწყინდა. სამხედრო სამსახურში შეძენილი თვისებით - იერარქიის დაცვის მორჩილებით, დირექტორის წინაშე სრულ მაზდყოფნაში იმყოფებოდა. - მე შევასრულე სამოქალაქო თავდაცვის სარდლობის მოთხოვნა. სხვადასხვა ინტერვალებით გაზის და ცეცხლსაწინააღმდეგო ნიღბების გამოყენებით გავაგრძელებ საჰაერო თავდასხმისას განგაშის გამოცხადებას. მაგრამ, როცა ეს დასრულდება რა იქნება, მეთაურ... უკაცრავად, პატივცემულო დირექტორო? დანარჩენ დღეებში უსაქმოდ უნდა ვიჯდე? თვის ბოლოს ფულის აღებისას სინდისი შემაწუხებს. მინდა სხვა დამატებითი დატვირთვა შევასრულო, რომელიც ჩემს პიროვნებასთან და კანონებთან იქნება თავსებადი, - თქვა მან, ჯარისკაცის საღმით ქუსლები დააბაკუნა, თავი დაუქნია და წავიდა.

დირექტორი იმ დღის შემდეგ ნიზამეთთინ ბოლაირისთვის რეგულარულ სამუშაოს ეძებდა. თუ კურსები თხუთმეტი დღის მაგივრად კვირაში ერთხელ ჩატარდებოდა, დიდი შანსი იყო, რომ პერსონალს მალე მობეზრდებოდა; ის ხომ საკუთარი ხუთი თითივით იცნობდა თანამშრომლებს. ყოფილი საფეხბურთო კარიერის გათვალისწინებით დირექტორს სურდა ბოლაირისთვის ქარხნის სპორტული გუნდის ფიზიკური მომზადება ან მწვრთნელობა შეეთავაზებინა. ამის შესახებ აზრი თანაშემწეს ჰკითხა. მან კი მიუხედავად ძლიან თბილი შესავლისა, რომ დიდი პატივი იქნებოდა მათ შორის ჰყავდეთ ისთი ცნობილი სპორტსმენი, როგორც ბოლაირია, რომელიც ახალგაზრდებს უფროს ძმობას და ხელმძღვანელობას გაუწევს, რატომღაც კატეგორიულად უარყო ნიზამეთთინის ამ შეთავაზებაზე დათანხმების შესაძლებლობა. გონივრული დასაბუთებაც მოაყოლა. ბოლაირი მისი პიროვნული თვისებისა და სამსახურის სერი-

ოზულობიდან გამომდინარე თანამშრომლებთან ფამილარულ ურთიერთობას მიზანშეწონილად არ მიიჩნევს. მაშინაც კი, თუ შუა დღის შესვენებაზე ფრენბურთის ან ფეხბურთის თამაშის დროს ახალგაზრდები ბურთს მისკენ გააგორებენ, ნაცვლად იმისა, რომ ოსტატური დარტყმა აჩვენოს, ბურთს ხელში იღებს და მოთამაშეებს უკან უგდებს. რატომღაც ასე იქცევა ერთ დროს პენალტებზე პასუხისმგებელი და დაუმარცხებელი ბომბარდირი. სამსახურსა თუ ქარხანაში საკუთარ სპორტულ უნარებზე ან მოგონებებზე ლაპარაკი, მითუმეტეს, თავის ქება, ბოლაირის პრინციპებს ეწინააღმდეგებოდა. განა არ ჰქონდა უფლება რაც სურდა ის გაეცხადებინა და რაც არა, არა?!

ნიზამეთთინს წარსულით ტრაბახი არ უყვარდა. მაგალითად, უცნობ უბანში გავლისას მის წინ შემთხვევით მიგორებულ ბურთს გულდაგულ გაასწორებდა და ფეხს დაარტყამდა. ზოგჯერ თამაშიც მოუნდებოდა; თუ ბავშვებს შეეწყობოდა, ბურთს საჯარიმოსთან მიიტანდა, ორი ქვითა და ხის ჯოხებით ან მაისურით სახელდახელოდ მოწყობილ კარში ერთ-ერთ საუკეთესო საჯარიმო დარტყმას შეასრულებდა. უბნის ბავშვებს ულვაშებში ეცინებოდათ და „ჭადრა ბებრუცუნად“ მოიხსენიებნენ, მაგრამ ბოლაირის ოსტატურად შესრულებული გოლის შემდეგ დიდ აღფრთოვანებას გამოხატავდნენ, „ძიას“ კატეგორიაში გადაჰყავდათ და მაგარი ხარო, ეუბნებოდნენ. ნიზამეთთინ ბოლაირს საჯარიმო დარტყმის სამი ტაქტიკა ჰქონდა შემუშავებული: მრუდი, ფეხის თითით მარცხენა კუთხისკენ მიმართული და მარჯვენა მხრიდან ცერად დარტყმული. თანაც, არავინ იცოდა, გოლს როდის დათმობდა. იტყვი, რომ მრუდი დარტყმა ერთგვარი ღალატი და ტყუილია? შეიძლება სპორტსმენმა დაიმშვენოს, მაგრამ ჯარისკაცს არ უხდება? პასუხი ასეთებისთვისაც მზადაა. ჯარში მტრის მოსატყუებლად ხაფანგის დადება დასაშვებია და

მოწინააღმდეგე გუნდის კარზე მოულოდნელი თავდასხმა ცოდვად რატომ ითვლება? პენალტის დარტყმაც თუ მას მოუწევს, მიღებული გამოცდილების შემდეგ ზამზარასავით დაჭიმული მეკარე ბოლაირის ფეხის მიმართულების საპირისპირო კუთხისკენ გადასახტომად მოემზადება. რაკი პირდაპირი დარტყმა კაცურად მიაჩნიათ, ამჯერად მისი აღმატებულება პირდაპირ დარტყმული ულამაზესი გოლით გაანიავენ მოწინააღმდეგის კარს. ნიზამეთთინმა ცხოვრების წესით აჩვენა, რომ შაბათ-კვირის დადგომამდე ძველ ჰობს სპორტს საერთო არაფერი ჰქონდა მის საქმიან ცხოვრებასთან. ადამიანმა დრო და დრო თავი უნდა გაინებვიროს, მაგრამ არა სამსახურის ხარჯზე.

დავუბრუნდეთ ნიზამეთთინის დამატებით საქმიანობებს: შაბათ-კვირის გარდა ეროვნული ჰიმნის შესრულებისას დროშის აღმართვის ცერემონია, სახალხო დღესასწაულზე დირექტორის დაჟინებული მოთხოვნით სიტყვით გამოსვლა, სადაც ხაზი უნდა გაესვა დღის ისტორიული მნიშვნელობისთვის. ასეთ დღეებში ბოლაირი მუქი ფერის სამოსს იცვამს, სიტყვა წერტილიდან მძიმედ გონებაში ზეპირად აქვს ჩაბეჭდილი, მაგრამ ფურეცელზე აკრეფილი ტექსტი ჯიბეში მაინც უდევს სიფრთხილისთვის. სცენაზე გამოდის, ჯარისკაცის სალმით და თავის დახრით აუდიტორიას ესალმება და ანატოლიის რუკისაკენ მიემართება, რომელსაც ცხენის თავს ამსგავსებს. მოზომილ სიტყვაში ხაზს უსვამს დღის მნიშვნელობას, თითო წინადადებით აკეთებს ზოგად შეჯამებას, ისტორიაში ადგილს მიუჩენს ამ დღეს, კვლავ ჯარისკაცული სალმით მიემართება თავისი ადგილისკენ და ჯდება.

ზოგჯერ მეზობლებსაც სურთ მნიშვნელოვანი დღეებზე საუბრებით თავის შექცევა, მაგრამ ბოლაირი თვლის, რომ ისტორიულმა მოგონებებმა და საგმირო ამბებმა არ უნდა გადაინაც-

ვლოს მათი შეხვედრების უდიდამო ატმოსფეროში. ბოლაირს არასდროს ხიბლავდა ასეთი შეხვედრები. უფთადეს ხათრი რომ არა, არცერთთან წავიდოდა. ყელში ჰქონდა ამოსული ცარიელი ლაქლაქი, სადაც ერთმანეთს არც კი უსმენენ. მაგრამ,რა ქნას უფთადემ? სად უნდა დაიცალოს ქალი, რომელიც მთელი დღე სახლში ჯარასავით ტრიალებს?! მისი ერთადერთი ნუგეში მეზობლების მონახულებაა. თუმცა, სამეზობლოში არის ერთი ქალბატონი, სახელად ზუბეიდე. ის იმდენს და ისე სწრაფად ლაპარაკობს, სხვას ძალიანაც რომ უნდოდეს, სიტყვას ვერ ჩააკვებებს. წყვილი, გვარად ზიგანა, ამპარტავნების ჩემპიონია. ისინი შიდა ტურისტული კომპანიებით ხშირად მოგზაურობენ კვიპროსში, ანტალიაში, ბულგარეთსა და რუმინეთში. შემდეგ შეხვედრებზე მოდიან და ათმაგად გაბუქებულად ჰყვებიან:

- კირინეს საბაჟოზე ჩვენი გასასვლელი გვაქვს; ერთხელ თუ წამოგვეყვებით, თქვენი თვალით ნახავთ. განი ბეი ბუქარესტში ექიმ ასლანთან იყო კონსულტაციაზე. წყვილს საბაქიბუქოდ მთელი წელი ჰყოფნის ერთი მოგზაურობა. მეზობლები აღშფოთებას ვერ მალავენ. შემდეგ ვინმე სლაიდებით დაინტერესდება და ახლა ამით შეიქცევენ ცოტა ხანი თავს.

- ადამიანმა ჯერ საკუთარი ქვეყანა უნდა გაიცნოს. ულამაზესი ტურისტული ადგილების პატრონები ვართ, - ამბობს ქალბატონი შევქიე, რომლის პირველ ქმარს შევქი ბეი ერქვა. მისი გარდაცვალებიდან რვა წლის შემდეგ გაიცნო ახლანდელი ქმარი და როგორი დამთხვევაა, რომ მას შევქეთი ჰქვია. მესამედ რომ გათხოვდე, ქმარს აუცილებლად შაქირი ერქმევა, - ეხუმრებოდა თაფუჯუ ჰაქქი ბეი, რაზეც მეზობლები გულიანად იცინოდნენ... ის იყო კორიდორიდან უნდა გასულიყო ბოლაირი, რომ დირექტორის კარი გაიღო, ის გამხდარ, ტანდაბალ კაცს აცილებდა. პატივსაცემი ადამიანი უნდა ყოფილიყო. ნიზამეთთინმა და სტუმარმა ერთმანეთს თვალი თვალში გაუყარეს. კაცს სახეზე მედ-

იდური გამომეტყველება წამში გაუქრა, თვალეები სიხარულის-
აგან გაუბრწყინდა და ბოლაირისკენ გაიქცა:

- როგორ ხართ, პოლკოვნიკო?!

ნიზამეთთინმა კაცი თვალეებით იცნო, მაგრამ სახელი ვერ გაიხ-
სენა. ის იყო ებრაელი ბიზნესმენი, რომელიც ოდესღაც ბოლ-
აირის სამხედრო ნაწილში მსახურობდა.

- მოიზ - თქვა კაცმა, - მოიზ ესქინაზი. მეოთხე პოლკი, მეორე
ასეული.

მხოლოდ ახლა იცნო ნიზამეთთინმა და გაუცინა.

- გახსოვთ? მეგობრები მეუბნებოდნენ, თავს ებრაელად ასაღებ
და შენც ყოფილი ნაცისტი ხარო.

- მახსოვს, - თქვა ბოლაირმა და წამში პოლკოვნიკად გარდაისახა.
დირექტორის უყურადღებოდ დატოვების უხერხულობა რომ
გაეფანტა, მოიზი მისკენ შებრუნდა და მკლავი მკლავში გაუ-
ყარა. ისინი ახლო მეგობრები იყვნენ ერთი და იმავე მასონური
ლოჟიდან.

- ჯარში როცა ვმსახურობდი, ნიზამეთთინ ბეი ჩემი პოლკ-
ოვნიკი იყო, - მოიზმა სიყვარულითა და პატივისცემით შეხედა
ბოლაირს.

- გახსოვთ, პოლკოვნიკო, ერთხელ მისალმება დამავიწყდა და
კაპიტანმა თევფიკმა ლამის სამხედრო ტრიბუნალს რომ გად-
ამცა?

გულიანად იცინოდნენ, თითქოს ისევ ახალგაზრდები იყვნენ.

- განტევების ვაცად უნდოდა გადავექციე. ჩვენ, იუდეველები,
ცოტა მშიშრები ვართ და ამით სარგებლობენ.

- რადგან სალამი დაგავიწყდა, ახლა ასჯერ უნდა მომესალმოო.
მეც რა უნდა მექნა? დავიწყე ბრძანების შესრულება. ლეიტე-
ნანტი ნეჯათი ხმამაღლა ითვლის: ერთი, ორი, სამი, ოთხი...

ყველა მოგროვდა, ჩუმად იცინიან. დირექტორმაც, თითქოს იქ ყოფილიყო, სიცილი დაიწყო.

- სწორედ ამ დროს ჩემმა პოლკოვნიკმა გამოიარა. რა ხდებაო, იკითხა. ყველა გაჩუმდა.

- სალამი დაავიწყდა, დავსაჯე და ასჯერ უნდა ვათქმევინო, მწარე მაგალითი იქნება მისთვის, არასდროს დაავიწყდება, - უთხრა კაპიტანმა თევფიკმა. აჯლან ბეი, იცით რა უპასუხა მაშინ ჩემმა პოლკოვნიკმა?

- გასაგებია, კაპიტანო, სასჯელი დაიმსახურა. ჯარისკაცი ვალდებულია უფროსს მიესალმოს, მაგრამ თქვენ რატომ არ პასუხობთ სალამზე? დაიმახსოვრეთ, ყველა ოფიცერმა უნდა უპასუხოს ჯარისკაცის სალამს, მხოლოდ მისი ასი მისალმება არ კმარა, თქვენც უნდა მიესალმოთ. უპასუხო სალამი არ შეშვენის სამხედრო სამსახურს...

აჯლან ბეი ახლა პოლკოვნიკის პასუხზე ახარხარდა. ბოლაირს ეს ამბავი დავიწყებული ჰქონდა, გაახსენდა და მასაც გაეცინა, თუმცა ნათქვამი თავის დროზეც ხუმრობად არ ჩაუთვლია. სამხედრო დისციპლინა მოითხოვდა, რომ ნაკლი გამოსწორებულიყო.

- ასეთი ადამიანია პოლკოვნიკი ნიზამეთთინ ბოლაირი, - თქვა მოიზმა და მორიდება რომ არა, ხელზე აკოცებდა.

- აქ მუშაობთ? - ჰკითხა ესქინაზმა, რომელიც სამხედრო სამსახურის შემდეგ დიდი ბიზნესმენი გამხდარიყო. ახლა ორი დიდი ადამიანი მოწიწებით და პატივისცემით ესაუბრებოდა ერთ პატარა მოხელეს.

- ნიზამეთთინ ბოლაირი ჩვენთან სამოქალაქო თავდაცვის უფროსია, ჩვენი პოლკოვნიკი, რომელსაც ყველა პატივს ვცემთ

და გვიყვარს, - თქვა აჯღან ბეიმ, მაგრამ მისი მოვალეობები არ უხსენებია. იმდენი ტაქტი კი ჰქონდა, რომ არ გაეფუჭებინა ახლახან განცდილი სამხედრო მოგონებების სასიამოვნო ატმოსფერო...

ზარი რომ დაირეკა, ბოლარი სასადილოში ავიდა. იმ დღეს ხორცი იყო ბარდით, ყველის ღვე- ზელი და კომპოტი. ისადილა. შეხვედრების დარბაზში ჩავიდა და ყავა დალია. ექიმიც იქ იყო.

- გილოცავ, პოლკოვნიკო! მადლობა ღმერთს, ოცი წლის ბიჭის სისხლმარღვევი გაქვს. ისქენდერ ბეის სიძე პერსონალის ჯანმრთელობას ექიმს ყოველ ექვს თვეში ერთხელ ამოწმებინებდა. ამერიკაშიც ასე იყო.

- გმადლობ, ექიმო.

- გამოკვლევის პასუხებს თქვენ აიღებთ თუ მე გამოგიზავნოთ?

- მე ავიღებ, ექიმო. სისხლის ანალიზის დასკვნა საკმაოდ კარგი იყო: ერითროციტი 5 მილიონი; ლეიკოციტი 5900; ჰემოგლობინი 90 პროცენტი; სისხლში უზმოზე შაქარი 114მგ; ტრიგლიცერიდი 75; დალექვა ორი, ხუთი, ცხრა; შარდოვანა სისხლში 28მგ; ღვიძლის ფუნქციის ტესტი, თიმოლი 3 ერთეული; თუთიის სულფატი 7 ერთეული; საერთო ქოლესტერინი 270მგ / ტოტალური ლიპიდი 821მგ; კუნკელ ფენოლი 31 ერთეული; მჟავიანობა 3; წინა პასუხებიც მეტნაკლებად ასეთი იყო.

- ბეტონის კედელივით ხარ, მადლობა ღმერთს! ასტრონავტი უნდა იყო, ასტრონავტი! -

ეუბნებოდა ბულალტერი ნაფი ბეი.

ზარი დაირეკა, შესვენება დამთავრდა. ნიზამეთინი კიბეებზე თითქოს უფრო მხნედ ავიდა. ჯანმრთელობა ღვთის საჩუქარია, შემოქმედება კი - მემკვიდრეობის. დანარჩენი იმაზეა დამოკიდებული, ადამიანი როგორ იზრუნებს საკუთარ თავზე. ჰოდა, ღვთის წყალობას არ ვღალატობ, სულ ესაა, - ფიქრობდა ბოლ-

აირი. ტელეფონმა დარეკა. ქალბატონმა სევიმმა დაუძახა: -
ქარაბუქი რეკავს, პოლკოვნიკო.

ეს ნომერი მხოლოდ ბიჭმა იცოდა. ამ ბოლო დროს ხშირად რეკავდა. სახლში ტელეფონი არ ჰქონდათ. მხოლოდ სასწრაფო შემთხვევის დროს შეეძლოთ დარეკვა. ბოლაირს არ უყვარდა, როცა ურეკავდნენ. არაა ლამაზი სამუშაო საათებში პირადი პრობლემების გამო სამსახურის ტელეფონის დაკავებაო, ამბობდა. უცებ გული აუჩქარდა. ბევრს აკრიტიკებდა რძლისა და შვილის საქციელს, მაგრამ შეეშინდა, აიდანურს რამე ხომ არ დაემართათ.

- მამა, შენ ხარ? - მოესმა შვილის ხმა

- დიახ, მე ვარ. დროზე მითხარი რა ხდება, როგორ ხარ? აიდანური როგორაა?

- ყველანი კარგად ვართ. სხვა რამისთვის გირეკავ.

ბოლაირმა შვებით ამოისუნთქა. სატელეფონო საუბარი წესით აქუნდა დასრულებულიყო, მაგ- რამ ჩანდა აინურს ლაპარაკი სურდა.

- სწრაფად მითხარი, ტელეფონი არ დააკავო, - უთხრა ნიზამეთინმა.

- დელირმენდერეში ჩვენი სახლისთვის აქედან მუშტარი ვიპოვე. სამას ორმოცდაათ ათას ლირას იხდის. ჩვენ აქჩაქოჯაში კოოპერატივში გვინდა გავწევრიანდეთ.

ბოლაირმა სახლი დელირმენდერეში ყოფილი გარდაცვლილი მეუღლისგან მემკვიდრეობით მიიღო. თვეში ათას ხუთასი ლირა მოჰქონდა შემოსავალი. უფთადეს წინააღმდეგობის მიუხედავად ამ ფულს იმთავითვე შვილი იღებდა.

- გაყიდი და რა? გაქრება და დაიკარგება. ვისაც რამე ესმის იცის, რომ უძრავ ქონებას ფასი მუდამ ემატება. ლაპარაკისას ბოლა-

ირს ტელეფონს იქეთ ჩურჩული ესმოდა, მიხვდა შვილს სათქმელს ვიღაც კარნახობდა, ისიც იმეორებდა.

- წელიწადში ამდენ გადასახადს იხდით, არ გენანება? - როგორც ჩანს ეს აზრი გვერდით მყოფმა მეუღლემ მიაწოდა. მაინც რა ჭკვიანი ქალია?!

ნიზამეთთინ ბოლაირს თავიდან რძალი უყვარდა. ეს დაბალი, ნამგლისფეხება, ჩუმი გოგონა თუ მოინდომებდა, უცებ გარდაისახებოდა საოცრად მეგობრულ, თბილ და ყურადღებიან ადამიანად. აწეული ცხვირითა და სახეზე ჭორფლებით თავისებური ხიბლიც ჰქონდა, მაგრამ როცა მისი უმადურობა და სიხარბე გამოაშკარავდა, ნერვებმა უმტყუნა, თავს ველარ თოკავდა. ერთი ხანობა პოლავჯის პასაჟში მალაზიის გახსნას გეგმავდა. ვინ იცის, რა მელიები ტრიალებენ ახლა მის გონებაში. ბიჭი ჩერჩეტია, ცოლი- გიჟის ერთი. აინური ბევრს თამაშობს და ვალებში ჩავარდაო, ამბობდნენ. რძალს ზოგჯერ ძვირფასეულობით გატაცება შეიპყრობდა. აბა, მეზობლის ქალებს ხომ არ ჩამორჩებოდა?! ქმარს ტვინს წასჭამდა.

- მამა, აიდანურსაც უნდა ლაპარაკი.

- ბაბუა, შენ ხარ? მალე გნახავ, - შვილიშვილის დაბალი ხმა მოესმა ბოლაირს, ბედნიერებისაგან მზემ ამოანათა ნიზამეთთინის გულში.

- როგორ ხარ, ბაბუ. ძალიან მიყვარხარ, შენც გიყვარვარ? საჭმელს კარგად ჭამ? ადრე იძინებ? - ყველაფერს ვჭამ, ბაბუ და ადრე ვიძინებ, - ბავშვი აშკარად ცრუობდა.

- თუ ასე მოიქცევი, უფრო ძალიან შემიყვარდები, ჩემო საყვარელო გოგო, - უთხრა ბოლაირმა, ვითომ ძალიან არ ჰყვარებოდა შვილიშვილი. თითქოს ახლახან არ შეახსენა შვილს, რომ სამსახურის ტელეფონზე პირადი და ოჯახური საუბრები მიზან-

შეწონილი არ იყო. მართალია, შვილიშვილთან საუბარს არავინ ესწრებოდა, მაგრამ თავი მაინც უხერხულად იგრძნო. ტელეფონი ისევ შვილმა აიღო. აინურს მამის დაყოლიება უნდოდა, თუმცა გრძნობდა, რომ გადაჭარბებული ენთუზიაზმით მას უფრო გააღიზიანებდა.

- მამიკო, სახლის საქმეების გადასაწყვეტად შენს ბრძანებას ველოდები. თუ დაგვთანხმდები, ჩვენც ამოვისუნთქავთ.

- ვიფიქრებთ ამაზე, - უთხრა ბოლაირმა.

- დრო არ ითმენს, მყიდველები მზად არიან.

მოვიფიქრებთ, - გაიმეორა ნიზამეთთინმა.

- ახლა უნდა გავთიშო, სამუშაო საათებში სამსახურის ტელეფონი არ უნდა დავაკავოთ, ნახვამდის. ბოლოს ისევ აიდანური გამოჩნდა.

- ნახვამდის ბაბუა. გკოცნი ლოყებზე და ყელში.

მეც გკოცნი ყელში და მაგ ტკბილ ენაზეც. საოცარი გოგო ხარ, შენ!

- უთხრა ბაბუამ და ტელეფონი გათიშა. სწრაფად მიუბრუნდა თავის საქმეს, რათა ლაქლაქში დაკარგული დრო აენაზღაურებინა. ხუთის ნახევარზე სამსახურიდან გასვლის წინ თმის დასავარცხნად და მაკიაჟის გასაახლებლად ქალები საპირფარეშოს კართან რიგში დგებოდნენ. კაცები საბუთებს უჯრაში ალაგებდნენ და ჩაისთან ერთად ბოლო სიგარეტს ეწეოდნენ. ნიზამეთთინ ბოლაირი მუშაობას ექვსის ნახევრიდან ექვსამდე ამთავრებს. შემდეგ წინასწარ გამზადებულ მუყაოს ფურცლებიდან ერთ-ერთზე ხვალინდელი დღის გეგმებს პუნქტებად წერს იმის მიხედვით, რომელი უფრო მნიშვნელოვანია. დაბლაგვებულ ფანქრებს სათითაოდ უთლის წვერს, გულმოდგინედ უჩენს ადგ-

ილს სამუშაო მაგიდაზე, დინჯად დგება, ქვევით ნელა ჩადის, ცდილობს წინ არავის გაუსწროს და სამსახურის სერვისში ჯდება. ყველას თავისი ადგილი აქვს, მათ შორის ბოლაირსაც. ის ყოველთვის უკანა რიგის მარცხენა ბოლოში ჯდება.

როცა ბემიქთაშიში ჩასვლა დააპირა, მგზავრებს გაუკვირდათ.

- დღეს ჩვენი ილისან ფრილექინის შვილიშვილი ქორწინდება ბემიქთაშის ქორწინების სახლში. მოწვევის შესახებ უფთადეს-თვის არ უთქვამს. რომ ეთქვა, სამი დღით ადრე დაიწყებდა სამ-ზადისს, გარდერობში რაც აქვს, ყველა კაბას დაიწუნებდა და საზეიმო ვარცხნილობის გაკეთებაზე იზრუნებდა. განა ღირდა ეს ძალისხმევა სამწუთიანი ხელის მოწერის ცერემონიისთვის?

იჰსან ფაშა მუდამ მომდიმარი, მხიარული კაცი იყო. სქელი წარბების ბოლოები ზევით ჰქონდა აწკეპილი და ყველას უღიმოდა. ნიზამეთთინ ბოლაირის დანახვა ერთობ გაუხარდა. ორივე ლოყაზე აკოცა. პატარძალი პაწაწინა, შავგვრემანი, ლამაზი, ძალიან თბილი და მოსიყვარულე გოგონაა. გრძელი, თეთრი ხელთათმანების ზემოთ შიშველი მკლავები კომშის ბუსუსებივით ოდნავ მუქი ფერის ღინღლით აქვს დაფარული. სიძე ძალიან ღარიბი, მაგრამ საკმაოდ ჭკვიანი ბიჭი ამერიკაში ელექტრონულ მეცნიერებათა სპეციალობაზე სწავლობს. შემდეგ, ქორწინების რეგისტრატორის ცნობილი კითხვები და სიძე-პატარძლის მეგობრების მხიარული შემახილები: „ფეხზე დააბიჯე, ფეხზე დააჭირე!..“ ფეხებით მოკლე ბრძოლაში გოგო უფრო მეტბრძოლი და მამაცი გამოდგა. ქორწინების დასტურის ნიშნად მოწმეების ხელმოწერა, ფაშას ცოლ-შვილის თვალების ცრემლებით ამოშრობა, იჰსან ფაშას სევდიანი მზერა. შემდეგ კი მილოცვები. რიგში ნიზამეთთინ ბოლაირიც ჩადგა, ახალდაქორწინებულებს ბედნიერება უსურვა და კუთვნილი ტკბილეულიც მიიღო. აიდანურის ბედნიერებას თუ მოვესწრება ნეტა?

- ფიქრობდა ბოლაირი..

სირქეჯიში სამარშრუტო ტაქსით ჩავიდა. ბავშვები ფეხბურთს თამაშობდნენ. ბურთი მოულოდნელად ქუჩაში გადაუვარდათ. იქვე მიმავალმა ბოლაირმა ფეხით გააჩერა, გახარებულმა ბავშვებმა ტაში შემოჰკურეს. ორმა მათგანმა ყვირილი ატეხა: - ძია ნიზამ, პენალტი, ძია ნიზამ, პენალტი! ბოლაირს გაეცინა, ბურთი აიღო, დასარტყმელ ხაზთან

მივიდა და იქ დადო. დაინახა, რომ ბომების უკან ბადე არ იყო.

- ბადე თუ არ აფრიალდა, ისე პენალტს რა ხიბლი აქვს?!

- ღამე თუ არ ჩამოვხსენით, იპარავენ, - თქვა გუნდის კაპიტანმა.

- თქვენც ადექით და ჩამოხსენით, - უთხრა ნიზამეთთინმა.

დღეს კარში ბოლაირისთვის უცნობი ბიჭი იდგა. ასე, ცამეტი წლის იქნებოდა.

- ახალი ტრანსფერია, ძია ნიზამ, მერთერიდან გადმოვიდა, აფთარივით მეკარეა, - თქვა ერთ-ერთმა. ჩანდა ნამდვილი აფთარი იყო, გადატყავებულ მუხლებზე სისხლი ჰქონდა შემხმარი. ყველა გაიტრუნა. საოცარი გოლების შემსრულებელ პოლკოვნიკზე ქება-დიდება აფთარ მეკარეს ადრეც ჰქონდა გაგონილი. ნახევრადმოხრილი მუხლებით და აფთარის გამოხედვით მშვილდით იყო მოჭიმული.

ნიზამეთთინ ბოლაირმა სიჩქარე აკრიფა და კარს ნელ-ნელა მიუახლოვდა. მარცხენა მხარეს ბურთით ფანდი გააკეთა, რითაც მეკარე მოატყუა, შემდეგ კი მარჯვნივ დაარტყა. ბიჭი მარცხნივ გადახტომას აპირებდა, მაგრამ მოულოდნელად კატასავით ჰაერში მიმართულება შეიცვალა, მარჯვნივ გაფრინდა და ბურთი კუთხურისკენ გაგზავნა.

ატყდა ტაში. როგორც ყველა, ბოლაირიც გაკვირვებული იყო.

- ყოჩაღ! ახალი ჯიჰადი* გვეზრდება, - თქვა მან, თუმცა გული დაწყდა. მიუხედავად იმისა, რომ პენალტს იშვიათად აფუჭებდა, წინასწარ მაინც ყოველთვის ნერვიულობდა.

უფთადე არ გამიბრაზდესო, ბოლაირმა შარვლის ტოტზე ფეხ-საცმელები გაიწმინდა და სახლის გზას დაადგა. სოფელში მოსალამოვდა. სახლს რომ მიუახლოვდა, ცხვირში ხახვით და ნივრით შეკმაზული ხორცის სუნი ეცა. ხასიათზე მოვიდა. უფთადეს გაუმარჯოსო - გულში დალოცა ცოლი. პირდაპირ სამ-ზარეულოში შევიდა, ქალს უკნიდან მოეხვია და კისერზე აკოცა. უფთადე შეკრთა და გაუკვირდა.

- ღმერთო ჩემო, ნიზამ! - ამ სიტყვების ამოთქმისას ქალის ხმაში სიხარული მეტი იყო, ვიდრე საყვედური. ნიზამეთთინ ბოლაირმა ტანზე გაიხადა. ზღვაში ჩაყვინთა, მალე ამოვიდა. პიჟამო ჩაიცვა. სუფრა აივანზე იყო გაშლილი და ზღვას გადაჰყურებდა. ნიზამეთთინმა მაგიდაზე რაქი და თევზები დაალაგა. უფთადემ გერანიუმების და რეჰანის მორწყვა დაიწყო, მცენარეების სუნმა არემარე გააბრუა. ბოლაირს უფთადესთვის ხასიათის გაფუჭება არ უნდოდა, ამიტომ სადილზე არც შვილთან სატელეფონო საუბარი უხსენებია და არც ბეშიქთაშიში ხელმოწერის ცერემონიალი. ეს იმას ნიშნავდა, რომ ბევრი რამ რჩებოდა მათ შორის უთქმელი.

რაქის წრუპვისას თვალი თვალში გაუყარა უფთადეს. ქმრის ასეთი მზერა ქალს ზოგჯერ აღიზიანებდა, მაგრამ შენიშნა, რომ ამჯერად უცნაური სიკაშკაშე გამოჰკრთოდა მასში. დიდი მიხვედრა არ სჭირდებოდა, ამაღამ კიდევ ერთხელ აბესტს აიღებდნენ (რიტუალურ განზანვას შეასრულებდნენ). უფთადემ გაუღიმა. ნიზამეთთინმა ქალის ხელი აიღო, ტუჩებთან მიიტანა და აკოცა. გარდა სიყვარულისა, ამ მოფერებაში დანაშაულის გრძნობის გამოსყიდვაც იყო შვილის სატელე ფონო ზარისა და ფშას ქორწილის დამალვის გამო. ბედნიერების შეგრძნებამ მთლიანად მოიცვა კაცი. უმიზეზო ბედნიერება არის ნამდვილი ბედნიერება. არასდროს ეძებოთ ბედნიერების მიზეზი, ის შინა-

განად მოვა, მწველ, ძლიერ ძალად მოვა... ზღვა ზღვის, გერანიუმები გერანიუმის, რეჰანი რეჰანის სუნს აფრქვევდა. გემის გუგუნი ზღვიდან აღწევდა, ტალღები ნაპირს ელამუნებოდნენ, შორიდან ძაღლის მსუყე ყეფის ხმა ისმოდა. მალარიის საწინააღმდეგო მჟავის და საპირფარეშოს სუნი ერთმანეთს ერეოდა. ესაა ცხოვრების მაჯისცემა და ამ ყველაფრის ბუნებრივად, თავისთავად, გაუცნობიერებლად შეგრძნება.

ცხოვრება პატარ-პატარა ბედნიერების მიძვეებისგან აკინძულ კრიალოსანს ჰგავს. ზედმეტი ძიებების გარეშე სწორად ცხოვრება ბედნიერება. ჯანმრთელობაა ბედნიერება. დღეში ორჯერ გარეთ გასვლა, სხვას რომ რამეში არგიხარ, ზამთარ-ზაფხულ ზღვაში ბანაობა, თბილი კერა და უფთადეს მსგავსი ცოლი არის ბედნიერება. ამ ასაკში თვეში ოთხჯერ აბესტის აღება, ირგვლივ მყოფი ადამიანების სიყვარული, კვლავ პოლკოვნიკს რომ გიწოდებენ, ესეც ბედნიერებაა. მაგრამ ნიზამეთთინ ბოლაირში მაინც იყო სევდის პაწაწინა მარცვალი. ადრე პენალტს გააფუჭებდა განა? ბერდები, ყოჩო ნიზამ, ბერდები!.. შვილიშვილის ხმა ტელეფონში. აფუჭებენ აიდანურს. ბავშვმა ადრე უნდა დაიძინოს. სიგარეტის კვამლში გახვეულ ოთახში უფროსებს ფეხებში არ უნდა ებლანდებოდეს. ყველაზე მთავარი - მომღიმარი სახით მლიქვნელობას არ უნდა მიეჩვიოს.

- რა მოხდა, რატომ ჩაფიქრდი ნიზამეთ? - ჰკითხა უფთადემ.
- შეხედე, პიჟამოზე ზეთიუნის ზეთი დაგიწვეთებია.
- შეეშვი, საყვარელო, ყურადღებას ნუ აქცევ, - უთხრა ბოლაირმა.
- დღეს სამსახურში ძველ მეგობარ მოიხს გადავეყარე. კაპიტნის მისალმების ამბავი გამახსენა და გამახალისა. უფთადეს გაეცინა, თუმცა ქმრის წელანდელი და ახლანდელი გამოხედვა ერთმანეთს ვერ დაუკავშირა და: - ნეტა ერთი შენო, - გაიფიქრა. ბედნიერი იყო, რადგან ბოლაირს თვალები ისევ უცნიმციმებდა, ეს კი ნიშნავდა, რომ ნიზამეთთინს ფლირტი სურდა კვლავ... აიდა-

ნურს არასდროს უფიქრია უფთადეზე. ან რატომ უნდა ეფიქრა? ქმრის შვილიშვილია, რაც არ უნდა იყოს... რაც შეეხება პენალტის გამგებას, თუნდაც აეხსნა, როგორც ყველა სხვა ქალი, ვერ გაუგებდა. ცოლი ქმრის საყვარელი სიმღერის ჩუმი ღიღინით რაქით ჭიქას უვსებდა მას.

ფენერიოლუ 1983 წ.

- ჰაფიზი -მუსლიმანი, რომელმაც ყურანი იცის ზეპირად.
- 27 მაისის მხარდამჭერი ოფიცრების მიერ დაარსებული ასოციაცია, რომელიც დაარსდა 27 მაისის მონაწილე ჯარიდან გამევეებულ სამხედრო პირთა მხარდასაჭერად.
- ჯიჰადი (ჯიჰადა) არაბული წარმოშობის სიტყვაა, სწრაფვასა და ძალისხმევას ნიშნავს.
- ჰამიეთ იუჯესესი - ცნობილი თურქი მომღერალი.
- ქიზილჯაჰამამი - დაბა ქალაქი ანკარის პროვინციაში.

წყარო: Haldun Taner, Bütün Hikayeleri-4. Yalıda sabah.

Bilgi yayınları-296. ISBN 975-494-459-8.

94 06 Y. 0105 0692

06420 Yenişehir-Ankara

s: 33-73